

**«ӘДЕБИ СЫН ТАРИХЫ, ТЕОРИЯСЫ ЖӘНЕ ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ»
пәні бойынша қорытынды емтихан бағдарламасы
(күзгі семестр, магистратура, 1 курс)**

Емтихан форматы: Универ жүйесінде жазбаша

Мамандығы: Қазақ тілі мен әдебиеті. 7M01701

Студенттер саны: 13

Пән бойынша жалпы дайындалған сұрақ саны: 90

Универ жүйесінде әр бір студентке келетін сұрақ саны: 3

СҰРАҚТАР

I Деңгей

1. Қазақ әдеби сынының теориясы және методологиясына тоқталыңыз.
2. Баспасөздің әдебиет сынының қалыптасуы мен дамуындағы роліне сипаттама беріңіз.
3. Әдеби сынның туу алғышарттарын деректерді қолдана отырып сипаттаңыз.
4. Әдебиет сынының тарихын дәуірлеу мәселелеріне тоқталыңыз.
5. Т.Кәкішұлының "Халықтық эстетика – сыни ойдың бастауы" деген пікірін таратып айтыңыз.
6. Абай шығармаларындағы сыни ойлары туралы айтсаңыз.
7. Ғ.Мүсіреповтің 1939 жылы әдебиет сынының жай-күйі туралы жасаған баяндамасын сипаттаңыз.
8. Әдеби сынның әдебиеттанудағы қызметін атаңыз.
9. А.Байтұрсынұлының "Әдебиет танытқышы" еңбегіндегі сынға берген анықтамасын баяндаңыз.
10. 1970-80 жылдардағы әдебиет сынының жағдайы туралы айтыңыз.
11. Сынның ұлттық және аймақтық ерекшеліктеріне тоқталыңыз.
12. Кәсіби сыншы, жазушы сыншы, ғалым сыншы: ерекшеліктері мен ұқсас тұстатырына тоқталыңыз.
13. Қазақ әдебиеті сынының жанрлық қалыптасу кезеңдерін анықтаңыз.
14. Әдебиет сыны және мерзімді басылым арқалаған жүгі мен мақсат-міндеттері туралы сипаттаңыз.
15. Әдеби процеске сыни баға беруде қолданылатын эстетикалық категорияларға тоқталыңыз.
16. 1980-2000 жылдардағы әдебиет сынының даму ерекшеліктеріне тоқталыңыз.
17. Қазақ әдебиеті сыны тарихын жүйелеудегі талпыныстар туралы айтсаңыз.
18. 1930-шы жылдары әдеби қозғалысқа сыншылдық ой-пікір мен үн қосқан қаламгерлердің мақалаларына шолу жасаңыз.
19. Әдебиеттану, әдеби сын терминдеріне жан-жақты сипаттама жасаңыз.
20. Әл-Фарабидің сыншылдық көзқарастары туралы айтсаңыз.
21. Ж.Баласағұнның сыншылдық көзқарастарына тоқтаңыз.
22. Абай, Шоқан, Ыбырай шығармаларындағы сыни ойлары туралы айтсаңыз.
23. Көркем шығарманың дамуындағы сынның ролін таратып беріңіз.
23. Әдеби сынның тарихпен байланыстылығы жайлы сипаттама жасаңыз.
24. Әдеби сынның басқа ғылымдармен байланысын атаңыз
25. “Әдеби сын”, “әдебиеттану” ұғымдарың анықтаңыз
26. Сынның үш негізгі типтері атап, анықтама беріңіз
27. Т.Кәкішұлы қазақ әдебиеті сыны тарихын жүйелеуші - таратып сипаттыңыз
28. Т.Кәкішұлының алғашқы әдеби сын еңбектеріне жан-жақты сипаттама жасаңыз.
29. Д.Ысқақұлының сын теориясына қатысты ғылыми еңбектерін сипаттаңыз
30. Қазіргі кезеңдегі әдебиетші-ғалымдардың әдеби сын туралы еңбектерін сипаттаңыз

II Деңгей

1. Т.Кәкішұлы – сәкентану ілімін қалыптастырудағы еңбектерін сипаттаңыз
2. М.Қаратаевтың қазақ әдебиеті сынының тууы, қалыптасуы туралы ойына тоқталыңыз.
3. Е.Ысмайыловтың әдебиет сынының тарихын дәуірлеуге байланысты айтқан пікіріне тоқталыңыз
4. "Қазақ" газетіндегі сыншылдық ой көріністеріне тоқталыңыз.
5. "Дала уалаятының газетіндегі" әдеби ой-пікірлерге тоқталыңыз.
6. Ғ.Мүсіреповтің әдеби сынға қатысты теориясына таратып сипаттыңыз.
7. М.Әуезов сынның қалыптасып, дамуына қатысты еңбегіне анықтама беріңіз
8. С.Мұқановтың сынның тарихына қатысты пікірі және сыни мақалаларын сипаттаңыз
9. Ғ.Тоғжанұлы «Әдебиет пен сын мәселелері» атты еңбегін сипаттаңыз
10. С.Қирабаев пен Р.Бердібаевтың қазақ әдебиеттануы ғылымы саласындағы еңбектеріне тоқталыңыз
11. Ш.Елеуқеновтің “Сын мен сыншы немесе сынтану ғылымы туралы толғаныс” деп аталатын мақаласына сипаттаңыз
12. Ш.Уәлихановтың әдеби-сыни мақалалары зерттеудегі әдіс-тәсіліне баға беріңіз.
13. Ы.Ысмайылов «Шығарма және сын» сипаттай отырып түсіндіріңіз.
14. С.Әшімбаев «80 жылдардағы сынға көзқарас» атты мақаларына жан-жақты сипаттама беріңіз.
15. Ж.Аймауытұлының Мағжан туралы классикалық мақаласының мәнін сипаттаңыз.
16. М.Сералин шығармашылығының сын жанрларының қалыптасуына тигізген әсерін түсіндіріңіз.
17. Т.Қожақеевтің «Сатира - күштілер қаруы» теориялық және практикалық тұрғыда сипаттап беріңіз.
18. Р.Тоқтаровтың «Проза сыны» мақаларын Теориялық және практикалық тұрғыда сипаттап беріңіз.
19. Б.Кенжебаевтың "Шындық пен шеберлік" атты сын мақалалар жинағына жан-жақты мәліметтермен суреттеңіз
20. А.Сүлейменовтың «Жас прозаиктер және жастар образы» атты мақаласының мәніне анықтама беріңіз.
21. Р.Нұрғалиев «Әдебиеттану және сын» атты мақаласындағы арқалаған жүгі мен мақсат-міндеттері туралы сипаттаңыз
22. Ы.Алтынсарин шығармаларындағы сыни ойлар - қосқан үлесін бағалаңыз.
23. Соғыстан кейінгі дәуірде қазақ әдеби сынының дамуын сипаттаңыз.
23. Қазақтың жазба әдебиеті сынының түп-төркінін көне замандағы түркі. ескерткіштерінен, ортағасырлық жазбалар - айқындап беріңіз.
24. XX ғасыр II жартысындағы әдеби сын тарихына тоқталыңыз.
25. Сынның әдеби және ғылыми арақатынасы туралы сипаттаңыз
26. Әдеби сын тарихын жүйелеудің әлемдік тәжірибеге сипаттама беріңіз
27. С.Сейфуллиннің көркем әдебиет туралы және сыни ойларына тоқталыңыз.
28. Әдебиет сынының қоғам өміріндегі ролі жайлы айқындап беріңіз
29. Қазіргі кездегі сынның жағдайы жайлы сипаттаңыз.
30. Ауыз әдебиеті – сын тарихының бастау бұлақтары - Нақты мысалдармен атаңыз.

III Деңгей

1. "Түркістан уалаятының газетіндегі" алғашқы сыни мақалалар өзіндік ерекшеліктерін көрсетіңіз.
2. «Айқап» журналы арқалаған жүгі мен мақсат-міндеттері туралы сипаттаңыз.

- 3.Әдебиет сыны және мерзімді басылым арқалаған жүгі мен мақсат-міндеттері туралы сипаттаңыз.
4. Сынның жанрларын таратып беріңіз
5. Сынның сатиралық жанрлары сипаттаңыз.
6. Шығармашылық портрет жайлы анықтама беріңіз
7. Мақала түрлерін атап сипаттаңыз
8. Сыни мақаларды меңгеру, жазу стилін қалыптастыру мәнерін сипаттаңыз.
9. Эссе және әдеби шолу айырмашылығы, мақсат-міндеттері туралы сипаттаңыз.
10. Мақала туралы сипаттаңыз.
11. Әдеби сынның басқа да жанрлық түрлері атаңыз.
- 12.Әлеуметтік және эстетикалық сындар жайлы анықтама беріңіз
13. Сынның сатиралық түрлері таратып беріңіз
14. Аннотация жазыңыз.
- 15.Оқыған кітабыңыз бойынша эссе жазыңыз.
- 16.Ғылыми-теориялық мақалаға мәліметтер келтіріңіз.
17. Шығармашылық портрет мысал келтіре түсіндіріңіз.
- 18.Әдеби хабар жанры туралы сипаттаңыз.
- 19.Рецензия, басқа жанрлардан айырмашылығы, ұқсастығы мысал келтіре түсіндіріңіз.
- 20.Проблемалық мақала - мысал келтіре түсіндіріңіз.
- 21.Айтыс мақала- мысал келтіре түсіндіріңіз.
- 22.Әдеби шолу қандай мәселені қарастырады. Мысал келтіре түсіндіріңіз.
- 23.Фельетон - анықтама беріңіз.
- 23.Пародия- мысал келтіре түсіндіріңіз.
- 24.Эпиграмма жанры мысал келтіре сипаттаңыз.
25. Рецензия мен Аннотацияның айырмашылығы, ұқсастығы мысал келтіре түсіндіріңіз.
26. Әдеби шолу мен әдеби хабар айырмашылығы, ұқсастығы мысал келтіре түсіндіріңіз.
27. Сынның сатиралық түрлерінің айырмашылығы, ұқсастығы мысал келтіре түсіндіріңіз.
- 28.Абай шығармашылығы бойынша эссе жазыңыз.
- 29.Эссенің негізгі түрлері таратып беріңіз.
30. З.Серікқалиевтың «Сын және жауапкершілік» атты мақаласына тоқталыңыз.

Қорытынды емтиханның нәтижелерін бағалау:

Сараптау	Өлшемдер	Шәкіл, ұпайлар
А Өте жақсы	1. Дұрыс және толық барлық қағидалы сұраққа және іргелі ғылыми негізді дайындықтың бағытында жауап береді. 2. Жүйелі түсінігі бар және саралау, сыни бағалау және күрделі айқындай алады. 3. Толық тәжірибелік тапсырма орындауы және тиімді жауап береді. 4. Докторант қазіргі ғылыми және тәжірибелік мәселелерді тұжырымдай біледі.	95-100
А- Өте жақсы	1. Дұрыс және толық барлық қағидалы сұраққа және іргелі ғылыми негізді дайындықтың бағытында жауап береді. 2. Жүйелі түсінігі бар және саралау, сыни бағалау және күрделі айқындай алады. 3. Сауатты қисынды баяндайды.	90-94

	4. Жауаптарды түсішу ойдағыдай еркін жеткізе алады.	
В+ Жақсы	1. Дұрыс, бірақ ауытқулы жауаптар барлық қағидалы сұрақтарға, жартымсыз кемшілік немесе дәлсіздіктер ұйғарымдарды жіберу және сұрақтарда қысқаша жауап беру. 2. Тәжірибелік жауаптары дұрыс және өзінің деңгейінде жеткізе алады. 3. Дағды және интеграциялану бар және білімін көрсете алады.	85-89
В Жақсы	1. Дұрыс, бірақ ауытқулы жауаптар барлық қағидалы сұрақтарға, жартымсыз кемшілік немесе дәлсіздіктер ұйғарымдарды жіберу және сұрақтарда қысқаша жауап беру. 2. Тәжірибелік жауаптары дұрыс және өзінің деңгейінде жеткізе алады. 3. Дағды және интеграциялану бар және білімін көрсете алады бірақ аз кемшіліктермен.	80-84
В- Жақсы	1. Дұрыс, бірақ ауытқулы жауаптар барлық қағидалы сұрақтарға, жартымсыз кемшілік немесе дәлсіздіктер ұйғарымдарды жіберу және сұрақтарда қысқаша жауап беру. 2. Тәжірибелік жауаптары дұрыс және өзінің деңгейінде жеткізе алады. 3. Дағды және интеграциялану бар және білімін көрсете алады бірақ аз кемшіліктермен.	75-79
С+ Қанағаттанарлық	1. Дұрыс, бірақ ауытқулы жауаптар барлық қағидалы сұрақтарға, жартымсыз кемшілік немесе дәлсіздіктер ұйғарымдарды жіберу және сұрақтарда қысқаша жауап беру. 2. Тәжірибелік жауаптары дұрыс және өзінің деңгейінде жеткізе алады. 3. Дағды және интеграциялану бар және білімін көрсете алады бірақ аз кемшіліктермен.	70-74
С Қанағаттанарлық	1. Дұрыс, бірақ ауытқулы жауаптар барлық қағидалы сұрақтарға, жартымсыз кемшілік немесе дәлсіздіктер ұйғарымдарды жіберу және сұрақтарда қысқаша жауап беру. 2. Тәжірибелік жауаптары дұрыс және өзінің деңгейінде жеткізе алады. 3. Дағды және интеграциялану бар және білімін көрсете алады бірақ аз кемшіліктермен.	65-69
С- Қанағаттанарлық	1. Дұрыс, бірақ ауытқулы жауаптар барлық қағидалы сұрақтарға, жартымсыз кемшілік немесе дәлсіздіктер ұйғарымдарды жіберу және сұрақтарда қысқаша жауап беру. 2. Тәжірибелік жауаптары дұрыс және өзінің деңгейінде жеткізе алады. 3. Дағды және интеграциялану бар және білімін көрсете алады бірақ аз кемшіліктермен.	60-64
D+ Қанағаттанарлық	1. Қағидалы сұрақтарда дөрекі қателерді жібереді.	55-59

	<p>2. Тәжірибелік жауаптары дұрыс емес.</p> <p>3. Дағды бар, бірақ аз кемшіліктермен.</p>	
<p>D</p> <p>Қанағаттанарлық</p>	<p>1. Қағидалы сұрақтарда дөрекі қателерді жібереді.</p> <p>2. Тәжірибелік жауаптары дұрыс емес.</p> <p>3. Дағды бар, бірақ аз кемшіліктермен.</p>	50-54
<p>F</p> <p>Қанағаттанарлықсыз</p>	<p>1. Қағидалы сұрақтарда дөрекі қателерді жібереді.</p> <p>2. Тәжірибелік тапсырмаларды орындай алмаған докторанттың епсіздігі байқалады.</p>	0-49

НЕГІЗГІ ӘДЕБИЕТТЕР

1. Ысмайлов Е. Сын мен шығарма. Алматы, 1960.
2. Кенжебаев Б. Қазақ әдебиеті тарихының мәселелері. Алматы, 1973.
3. Қаратаев М. Казахская литературная критика на современном этапе. Алматы, 1974.
4. Кәкішұлы Т. Қазақ әдебиеті сынының тарихы. Алматы, Білім, 2003, 2 кітап.
5. Ысқақұлы Д. Сын өнері. Алматы, ҚАЗАқпарат, 2001.
6. Ысқақұлы Д. Сын жанрлары. Алматы, ҚАЗАқпарат, 1999.
7. Әбдиманұлы Ө. XX ғасырдағы қазақ әдебиеті: оқу құралы. Алматы, 2017. – 234 б.
8. Аскарова А. Әдеби сын (тарихы, теориясы, методологиясы) Алматы, ҚазҰУ баспасы, 2019.

ҚОСЫМША ӘДЕБИЕТТЕР

1. Жүсіпова А. Әдеби сын тарихы. Алматы, ҚазҰУ баспасы, 2008.
2. Әуезов М. Мақалалар, зерттеулер, 17 т. — Алматы: Жазушы, 1985.
3. Мұқанов С. Проза және сын туралы // Әдебиет және искусство, 1939, № 7. 37-57 беттер.
4. Мұстафин Ғ. Бес томдық шығармалар жинағы. 5 Т. А.: Жазушы, 1984.
5. Соколов Н.И. О литературной критике и филологическом образовании // Русск. лит., 1977, № 1.
6. Егоров Б.Ф. О мастерстве литературной критики. Жанры, композиция, стиль. — Ленинград: Советский писатель, 1980. - 319 с.
7. Белинский В.Г. Шығармалары /Ауд. Б.Шалабаев. — Алматы: Жазушы, 1987. - 352 б.
8. Чернышевский Н.Г. Литературная критика. Т.1. М.: Художественная литература. 1981.
9. Кәкішев Т. Оңаша отау. А.: Жазушы, 1982
10. Нефедов Н.Т. История зарубежной критики и литературоведения: Учеб. пособие для вузов. — Москва: Высш.шк., 1988. - 272 с.
10. Әшімбаев С. Шындыққа сүйіспеншілік: Сын мақалалар, портреттер, эссе. — Алматы: Жазушы, 1993.
11. Елеукенов Ш. Сын және сыншы немесе сынтану ғылымы туралы толғаным. // Ақиқат, 1998. № 4.
12. Байтұрсынұлы А. Қазақ білімінің мәселелері. Алматы, Абзал-Ай, 2013.
13. Қожакеев Т. Жас тілшілер серігі. Алматы, 1991.
14. Қожакеев Т. Сатиралық жанрлар. Алматы, 1983.
15. Қожакеев Т. Сатира – күштілер қаруы. Алматы, 1985.
16. Амандосов Т.С. Қазақ совет баспасөзінің жанрлары. Алматы, 1968.
17. Амандосов Т.С. Совет журналистикасының теориясы мен практикасы. Алматы, 1978.
18. Мұқанов С. Шығармалар жинағы. Алматы, 2010.
19. Ысмайлов Е. Шығармалар жинағы. Алматы, 2012.
20. Кенжебаев Б. Шығармалар жинағы. Алматы, 2010.
21. Қаратаев М. Шығармалар жинағы. Алматы, 2013.
22. Мүсірепов Ғ. “ Шығармалар жинағы. Алматы, 2010.
23. Әуезов М. 50-томдық шығармалар жинағы. 44-том. – Алматы: Жібек Жолы 2010.
24. Әбдиманұлы Ө. XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті: оқулық /. – Алматы, 2017. – 406 б.
25. Әбдиманұлы Ө. Ахмет Байтұрсынұлы.– Алматы, 2007. – 296 б.
26. Әдеби өмір шежіресі. Алматы, Ана тілі, 2005.
27. Венгеров С.А. В чем очарование русской литературы XIX века? — СПб. 1912; Бурсов Б.И. Национальное своеобразие русской литературы. Изд. 2-е — Ленинград, 1967; Берковский Н.Я. О мировом значении русской литературы. — Л., 1975; Купреянова Е.Н., Макогоненко Г.П. Национальное своеобразие русской литературы. Очерки и характеристики. — Л., 1976; Фридендер Г.М. Национальное своеобразие и мировое значение русского романа. // В кн.: История русского романа в 2-х тх. — М. - Л., 1964, т.2.

28. Соколов Н.И. О литературной критике и филологическом образовании // Русск. лит., 1977, № 1.
29. Егоров Б.Ф. О мастерстве литературной критики. Жанры, композиция, стиль. — Ленинград: Советский писатель, 1980. - 319 с.
30. Белинский В.Г. Шығармалары /Ауд. Б.Шалабаев. А.: Жазушы, 1987. - 352 б.
31. Чернышевский Н.Г. Литературная критика. Т.1. М.: Художественная литература. 1981.
32. Нефедов Н.Т. История зарубежной критики и литературоведения: Учеб. пособие для вузов. — Москва: Высш.шк., 1988. - 272 с.
33. В.А. Недзвецкий, Г.В. Зыкова Г.В. “Русская литературная критика. XVIII-XIX веков.”, 8. М.М. Голубков “История русской литературной критики XX века”,
34. А.П. Казаркин “История русской литературной критики XX века”, 10. “Русская литературная критика 70-80 г.г. XIX века”